

Joensuun kaupungin lausunto Pohjois-Karjalan maakuntaohjelmasta ja strategiasta

Strategian ja maakuntaohjelman kokonaisuus on laaja ja hyvin valmisteltu, ja huomioi maakunnan kehittämisen keskeiset tavoitteet, toimenpiteet ja resurssit. Asiakirjat perustuvat huolelliseen nykytilan analyysiin ja ennakointiin. Strategiassa on 36 sivua ja ohjelmassa 71 sivua, mikä on erittäin paljon. Joensuun kaupunki ehdottaa, että sivumäärää ja sisältöä karsitaan keskittyen hakemaan ratkaisuja kaikkein tärkeimpiin ongelmiin ja mahdollisuuksiin. Strategian tiivistäminen on perusteltua, sillä rahoitusresurssit ovat supistumassa, eivätkä mahdollista luonnosten kaltaisen erittäin laajan ohjelmakokonaisuuden toteutusta. Tiiviimpi strategia on myös helpompi kommunikoida sekä maakunnan sisäisesti että ulospäin.

Valtakunnantasolla ja lainsäädännössä maakunnan suunnittelujärjestelmää ei ole pitkään aikaan juurikaan merkittävällä tavalla uudistettu. Tulisi harkita suunnittelujärjestelmän keventämistä ja yksinkertaistamista siten, että pitkän aikajänteen maakuntastrategia (maakuntasuunnitelma) ja keskipitkän aikavälin maakuntaohjelma yhdistetään yhdeksi kunnallisvaalikauden mittaiseksi asiakirjaksi, jossa osoitetaan sekä maakunnan pitkän aikavälin tavoiteltu suunta (visio) että keskipitkän aikavälin ohjelmallinen kokonaisuus. Joensuu kaupunki kannustaa maakuntaliittoa edistämään tällaista muutosta.

Strategian aluerakennetarkastelussa on tunnistettu hyvin Joensuun kaupungin asema maakuntakeskuksena ja liikennejärjestelmän solmupisteenä. Väestörakenteen nykytilan ja tulevan kehityksen ennakointi on kuitenkin tehty pääosin maakuntatason tarkasteluna. Tämä ei tuo riittävällä tavalla esille väestökehityksen kiihtyvää eriytymistä Pohjois-Karjalan sisällä. Joensuun kaupunki pitää tärkeänä, että väestöanalyysiä täydennetään kuntatason tarkastelulla ja ennusteilla, mikä on välttämätöntä kehityssuuntien tunnistamisesta. Väestö tulee edelleen keskittymään voimakkaasti Joensuun kaupunkiin ja toiminnalliselle ydinkaupunkiseudulle. Tämä kehityskulku vaikuttaa esimerkiksi palvelurakenteeseen ja liikennejärjestelmään.

Pohjois-Karjalassa laaditaan maakuntaliiton ja muiden organisaatioiden toimesta useita erilaisia ja eritasoisia strategioita, joiden yhteensovittamisessa olisi parannettavaa. Aluekehittämiseen liittyvien rahoitusmahdollisuuksien supistuessa on erittäin tärkeää, että tähtäämme erilaisilla strategioilla ja toimintasuunnitelmilla yhteiseen kaikkein tärkeimpään tavoitteeseen, joka on työpaikkojen luominen maakuntaan. Ainoastaan uusien työpaikkojen kautta voimme kasvaa ja houkuttaa aktiivista, koulutettua ja veroja maksavia asukkaita.

Edellä olevien lähestymistapaa koskevien kommenttien lisäksi Joensuun kaupunki painottaa strategian ja maakuntaohjelman viimeistelyyn seuraavia näkökohtia:

- 1) Maakunnan kehittämisen on tuettava aktiivisesti maakuntakeskus Joensuun strategiasta tavoitetta nousta Suomen 10. suurimmaksi kaupungiksi. Joensuun kaupungin toivotaan erottuvan nykyistä vahvemmin myös maakuntatason markkinoinnissa.

- 2) Uusien työpaikkojen luominen on nostettava selkeästi strategian ja maakuntaohjelman kärkitavoitteeksi. Älykkään erikoistumisen valinnat on tunnistettu luonnoksissa hyvin ja sopivat hyvin Joensuun kaupungin strategiaan vahvuuksiin.
- 3) Julkinen rahoitus on lisääntynyt ainoastaan maanpuolustukseen, sotilaalliseen liikkuvuuteen, huoltovarmuuteen ja kaksoiskäyttöteknologioiden kehitykseen. Pohjois-Karjalan on toimijoiden yhteistyöllä onnistuttava kotiuttamaan näihin teemoihin kytkeytyvää rahoitusta maakuntaan huomattavasti nykytasoa enemmän.
- 4) Otetaan erityisfokukseen elinkeinoelämän kehittäminen, kansainvälistyminen ja investoinnit, joilla on suuri työllistävä vaikutus. Autetaan alueella jo olevia suuria työnantajia työllistämään lisää.
- 5) Kehitetään toimintaympäristö, joka mahdollistaa investoinnit isossa mittakaavassa. On laitettava kuntoon maakunnan teollisuusalueet ja niiden liikenneyhteydet. Näin edistetään uusien investointien toteutumista. Teemaan liittyen nopeutetaan sähköverkon kehittymistä sekä paikallista sähkön tuotantoa ja varastointia. Fingridin 400 kV:n kantaverkon ulottaminen Joensuuhun ja maakuntaan on välttämätöntä.
- 6) Osaavan työvoiman saatavuus varmistetaan parhaiten huolehtimalla opiskelijakaupunki Joensuun vetovoimasta. Koulutuksen on oltava laadukasta ja työelämälähtöistä. Opiskelijoiden kiinnittämiseksi maakuntaan tarvitaan myös lisää harjoittelupaikkoja ja opinnäytemahdollisuuksia.
- 7) Maakuntastrategian johdannossa mainitaan viennin edistäminen. Tässä on erittäin paljon parannettavaa ja se näkyy esimerkiksi vertailtaessa Pohjois-Savoa ja Pohjois-Karjalaa. Riittävän laajat, vaikuttavat ja sitä kautta työllistämiseen tähtäävät toimet pitää pystyä toteuttamaan myös rakennerahastojen tukemana, jotka täydentävät yrityskohtaisia uusien Elinvoimakeskusten ja Business Finlandin tukia, jotka ovat tällä hetkellä uudistuvassa vaiheessa.
- 8) Matkailu on alueelle suuri mahdollisuus. Maakuntaohjelmaan on lisättävä tavoitteeksi maakunnallisen markkinoinnin vahvistaminen, riskinjaon kehittäminen yhdessä kansainvälisten matkanjärjestäjien kanssa sekä kansainvälisesti kilpailukyisen kapasiteetin ja tuotetarjonnan kehittäminen. Joensuun kaupungin tavoitteena on kaksinkertaistaa ulkomaiset rekisteröidyt yöpymiset seuraavan neljän vuoden aikana.
- 9) Saavutettavuuden ja infrastruktuurin kehittämistarpeet on tunnistettu asiakirjaluonnoksissa erinomaisesti. Näissä tavoitteissa onnistuminen vaatii maakunnan vahvaa vaikuttamistyötä ja tässä onnistumista.
- 10) Strategiassa ja ohjelmassa on nostettava esiin, että rakennetaan EU- ja NATO-itärajan kaupunkien ja alueiden verkosto, jonka kanssa haetaan ratkaisuja ja rahoitusta yhteisiin itärajan tuomiin mahdollisuuksiin ja ongelmiin.